

פחד דוד



פרשת
בראשית
כ"ט תשרי
תשפ"א
1046

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **מושה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א



ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

5:50 | 5:37 | 5:45 | 5:30 **הדלקת נרות**

6:43 | 6:41 | 6:42 | 6:41 **מוצאי שבת**

7:21 | 7:18 | 7:18 | 7:21 **רבינו תם**

שבת מברכין, ראש חודש בימים ראשון שני המולד היה בליל שבת בשעה 3 ו-23 דקות



הילולא
דצדיקיא

כט - רבי סלימאן ברזאני
חכם באשי בכורדיסטאן

ל - רבי כלפה גיג מקנסטנטין

א - רבי חייא פונטריומולי
מזייני איזמיר

ב - רבי יעקב סמאנה
מדייני מראש

ג - מרן רבי עובדיה יוסף
נשיא מועצת חכמי התורה

ד - רבי קלונימוס שפירא
מו"ס 'חובת התלמידים'

ה - רבי משה בירדוגו
מו"ס 'ראש משביר'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

על יסודות האמונה בונים בניין של תורה ומצוות

רגליו הם הערבים שלו לקחתו למקום הנצרך. ומיהו המכוון לאן רגליו יצעדו, ודאי ההשגחה הפרטית. לכן יאמין בכל לב כי יד ההשגחה העליונה היא השולטת בכל המאורעות, וכי דרכי ה' נסתרות הם מעיינו כך שאיננו יודעים בדיוק מהו הטוב בעבורנו אלא הקב"ה אשר הטוב בעיניו יעשה.

וניתן לתת טעם נוסף מדוע פתחה התורה תחילה בסיפור בריאת העולם, ורק לאחר מכן המשיכה בציווי על קיום המצוות. מפני שכשדאם יודע ומכיר בערך גדלותו ועוצמתו של המלך המצווהו על קיום המצוות, בוודאי שהיחס שלו אל המצוות הוא שונה, כי מבין בנפשו שאין אלו חוקים הבאים מגזרת מלך פשוט כלשהוא - אלא חוקיו ומצוותיו של מלך רם ונישא שוכן עד אשר אין חקר לגדולתו, הוא ממית ומחיה ובידו נפש כל חי והוא אדון לכל הבריאה כולה. וכשדאם חושב על גדלות ה' יתברך - בוודאי שחושק ומשתוקק לקיים את מצוותיו בכל לב ומדקדק בהם קלה כבחמורה, וחושש מאוד פן יבטל חלילה אחת מהן לפי שהן חוקיו של אלוקים חיים, מלך מלכי המלכים הקב"ה.

וזהו כל מטרת האדם בבואו אל העולם הזה - לקיים את מצוות ה' ולהיות עבד נאמן לקונו ולעמוד בכל ניסיונות החיים העומדים בדרכו. וכך מצינו בפרשה (בראשית ג, א) "והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים" ואמרו חז"ל (ירושלמי קידושין פרק ד הלכה א) מאי ערמומיותיה? אמר - יודע אני שאמר הקב"ה "כי ביום אכלך ממנו מות תמות" הרי אני הולך ומרמה בהם את האדם ואשתו והם אוכלים ונענשים, ואני יורש את הארץ לעצמי.

ולכאורה, אם כל כך היה הנחש ערמומי וידע להסית ולהדיח את האדם ואשתו שלא לשמוע לציווי ה' ולהחזיר בהם כפירה - מדוע העמיד אותו הקב"ה לעמוד לשרת לפני האדם ואשתו, וכי חסרים יצורים הגונים יותר שיעמדו וישרתו לפניו? אלא הוא אשר אמרנו - עיקר ביאת האדם לעולם כדי שידע לעמוד בניסיונות ולצלוח את המכשולים שמעמיד בפניו יצר הרע ולהתגבר עליהם, לכן בדווקא הציב הקב"ה את הנחש הקדמוני לשרתם, כדי שינסה להסית ולהדיח אותם מן הדרך הטובה כך שהניסיון יהא גדול ועצום יותר, ובכך יעמדו האדם ואשתו בגבורה נגד פיתוי היצר.

וכך כותב ה"מסילת ישרים" (בספרו פרק א') והנה שמו הקדוש ברוך הוא לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך, והם הם התאוות החומריות. אשר אם ימשך אחריהן הנה הוא מתרחק והולך מן הטוב האמיתי, ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל ענייני העולם בין לטוב בין לרע הנה הם ניסיונות לאדם... ואם יהיה לבן חיל וינצח המלחמה מכל הצדדן - הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה להידבק בבוראו... וכפי השיעור אשר כבש את יצרו ותאוותיו ונתרחק מן המרחיקים אותו מהטוב ונשתדל לדבק בו כן ישיגהו וישמח בו, עד כאן לשונו.

"בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ"
(בראשית א, א).

היסוד והשורש לכל התורה כולה הוא האמונה. עוד קודם קיום מצוות ולימוד התורה צריך האדם שתהא לו אמונה התמימה בבורא עולם וזהו הבסיס שעליו אפשר לבנות בנין עדי עד של תורה ויראת שמים לכן החלה התורה מבראשית לספר על בריאת העולם, שמים וארץ וכל אשר בהם.

רבתינו למדנו כי העולם נברא בדבר ה'. הקב"ה לא ברא את העולם על ידי מעשה אומנות או על ידי מכונה כל שהיא, אלא רק בדיבור - בבחינת "הוא אמר ויהי". כאשר אמר "יהי אור" נברא מיד האור וכך כל הבריאה כולה. המתבונן יראה כמה בתי חרושת, כמה המצאות וכמה שאר חכמות יש בעולם, ולפתח את כל זה נדרשו מיליוני בני אדם שישבו וחשבו על פיתוחם, ואילו הקב"ה במילה אחת ברא את העולם.

והנה שומעים פעמים רבות שקם מדען כלשהו שסיים ללמוד באוניברסיטה וסבור שהוא כבר מבין ויודע הכל ובא על ידי כך לכפירה בבריאת העולם. וכי מה מבין האדם הקטן בבריאה נפלאה זו, עד שיכול לכוון בה ולהכחיש? וכל זאת על ידי שבא בטענה שהעולם נברא מעצמו... והרי כל אחד יודע שדבר הנעשה מעצמו נברא עקום, ואף עץ הצומח מעצמו נוטה לכאן ולכאן. ואם רוצים שהעץ יצמח ישר יש לתמוך בעמוד עץ או ברזל כדי ליישרו, ואילו העולם בנוי בקדוק רב ובסדר מופתי האם יכול דבר כזה להיעשות מעצמו?!

וכבר סיפרו על האבן עזרא שבא אליו אותו 'מדען' וטען בפניו שהעולם נברא מעצמו, ובתוך כך ראה לפניו תמונה המצוירת בצורה נפלאה. התפעל המדען מן הציור ושאל אל האבן עזרא מיהו הצייר שהוציא מתחת ידו תמונה כה נפלאה, השיב לו האבן עזרא בתמימות מעושה כי רגלו של החתול נתקלה בצנצנת הדיו, וכך נשפך הדיו על הנייר ונעשה הציור מאליו. נעלב המדען ואמר לרב "המשטה אתה ביי?! אמר לו האבן עזרא "כיצד יתכן שבעולם כה יפה ומצויר בדקדוק רב - נעשה הכל מאליו?! לכן חובת האדם בעולמו ראשית להחזיר את ה' תמימה וברורה בתוך ליבו כי הקב"ה הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד. וזהו ההתחלה שעליה יבנה האדם בנין של לימוד תורה וקיום מצוות ומעשים טובים.

וכך ימשיך לחזק ולהעצים את אמונת ה' בתוכו גם באורח חייו לדעת, כי הקב"ה משגיח עליו בעינא פקיא וכי יש עליו השגחה פרטית בכל צעד ושעל מדרכי חייו. וגם אם תכנן לעצמו סדר יום מסוים והנה לא נתקיים רצונו וחפצו, ידע לו כי עצת ה' היא תקום, והקב"ה הוא ששינה לו את מהלך יומו. ולעיתים אין הקב"ה נותן לאדם משאלות ליבו, מפני שהוא יודע שאין זה לטובתו וחלילה - מצבו הקיים הוא הטוב בעבורו. ולעיתים כשחם וחלילה נגזרה גזרה רעה על האדם, לעולם לא יוכל להתחמק ולברוח מגזירה זו, וגם אם תכנן ללכת בדרך מסוימת - משנה לו הקב"ה דרכו ושם מוצא הוא את מותו רח"ל. וכמו שאמרת הגמרא (סוכה נג, א) רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה -



במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

נשמת היהודי - שואפת לטוב

"זה ספר תולדת אדם" (בראשית ה, א)

הזוהר הק' אומר, ששני מלאכים מלווים את האדם בכל אשר ילך ומלאכים אלה הם כוחות מסוימים שהאדם מקבל על ידי שכלו. בכל יהודי מושרש כוח של קדושה וכנגד זה טבוע בו גם כוח טומאה. כוח הקדושה מגיע מהנשמה הקדושה, כפי שאנו אומרים בברכות השחר: "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא", וכוונת הדברים היא שהקדוש ברוך הוא נתן באדם נשמה המשולה ל'נשימה', וכפי שהאדם אינו יכול לחיות בלי נשימה כך אינו יכול לחיות בלי נשמה.

הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, הסביר בפני תלמידיו בישיבה, כי ישנם כופרים הטוענים כי באדם אין כל נשמה, ולפיכך מטבעו אינו שואף להיטיב לזולתו אלא אם יש לו בכך נגיעה אישית או טובת הנאה, כגון שיזכה עקב כך לכבוד, או שברבות הימים רעהו יגמול לו על טובתו, וכיוצא בזה.

האמת היא שאצל אומות העולם אין חסד של אמת, כפי שהגרמא במסכת בבא בתרא (י, ב) אומרת: אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו, בני, מהו שאמר הכתוב (משלי יד, לד) צדקה תרומם גוי וחסד לאומים חטאת. נענה רבי אליעזר ואמר, צדקה תרומם גוי - אלו ישראל דכתיב (שמואל ב ז, כג) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ; וחסד לאומים חטאת - כל צדקה וחסד שאומות עובדי כוכבים עושין חטא הוא להן, שאינם עושים אלא להתגדל בו".

נמצאנו למדים, שבני אומות העולם עושים צדקה רק כאשר נובעת להם מכך הנאה אישית; ברם אצל בני ישראל אין הדבר כן, מפני שהם שואפים לעשות טוב אף על פי שאין להם בכך כל נגיעה וטובת הנאה. כאשר יהודי גומל חסד לזולתו יש לו נחת וסיפוק מעצם המעשה, ולפיכך הוא משתדל לעשות זאת בסתר, באופן שאיש לא יידע ואף מקבל הטובה עצמו, ובוזוה יש לו הנאה רבה.

ישנם יהודים המוסרים נפשם על מתן בסתר בלא תמורה והנאה, וזהו שנאמר: "צדקה תרומם גוי", כלומר: היהודי מתרומם על ידי מצוות הצדקה ומקבל מעצם עשייתה סיפוק רב.

יהודים רבים ששואפים ללכת בדרכי ה' מקיימים בעצמם "מה הוא רחום אף אתה רחום". בקרב שומרי התורה והמצוות ישנה היערכות מאורגנת של עשיית חסד. כאשר יהודי חלילה נאלץ לעבור ניתוח דחוף, ישנם יהודים הטורחים לסייע לו בכל הנדרש שלא על מנת לקבל פרס. אנשים אלו נהנים לעשות חסד ללא פרסום ובלי שכותבים עליהם למחרת בעיתון "פלוגי עשה כך וכך". הם עושים זאת לשם שמים והנאתם נובעת ממעשה החסד עצמו. ברם, את ההנאה הזו יכול להרגיש רק מי שנופחה בו נשמה אלוקית השואפת להתקרב לבורא יתברך.

בבני ברק ישנו יהודי בעל תשובה העובד עם ארגוני הרפואה. לאותו יהודי ישנם קשרים הדוקים עם הקונסול, וכאשר הוא מתקשר אל השגרירות ואומר: "פלוגי מדבר", הקונסול עוזב מיד את כל עיסוקיו ודואג להחתיים את הוויזה ואת כל האישורים הנדרשים עבור העברת החולה לארצות הברית.

ארגוני הרפואה עומדים בקשר הדוק עם חברות הטיסה, וכאשר יש צורך להטיס חולה, אפילו באמצע הלילה, הם יוצרים קשר עם החברות השונות, שנענות לבקשתם ומפנות מקום עבורו בטיסה הקרובה. כל זה הוא מערך שלם של חסד, שנעשה שלא על מנת לקבל פרס, כל זה הוא כוחה של נשמת היהודי האלוקית השואפת לטוב.

שבת קודש ומבורך

אך יצאתי מחדרו של החולה - והנה נשמע קולה של אשת החולה כשהיא רצה אחריי וקוראת בהתרגשות:

"הרב, הרב, בעלי החולה התחיל פתאום לדבר, והוא מבקש לטעום משהו אחרי ששבועות ארוכים הוא לא היה מסוגל להכניס שום דבר אל הפה! כבוד הרב, שהרב יברך שוב את החולה, בטח הברכה הזו תצליח להקים אותו מחוליו".

ברכתי את החולה בשנית ורשמתי את ברכתי על גבי נייר, כפי שאני נוהג לעשות כדי לתת תוקף וחוזק לברכה, ומשום מה באותם רגעים עמדו לנגד עיניי המילים - "שבת קודש ומבורך", על כן הוספתי בדף הברכה גם את המילים "שבת קודש ומבורך". אחר כך קיפלתי את הדף, והגשתי אותו לבני המשפחה.

לאחר שבת נפטר החולה לבית עולמו, ואני הבנתי למפרע מדוע המילים "שבת קודש ומבורך" עמדו לנגד עיניי בעת שברכתי אותו - כדי לרמוז על כך שמיתתו של החולה תהא לאחר שיתענג בשבת, כפי שאכן היה.

נכדו של הפייטן הצדיק רבי דוד חסין זיע"א, חלה במחלה קשה והיה נתון בין חיים למוות. במשך חודש ימים בני משפחתו ביקשו עד מאד שאבוא לבקר את החולה בבית החולים ולברך אותו, אולם לצערי הרב טרדות הזמן וצרכי הציבור הרבים לא אפשרו לי את הדבר, ולמרות שעזו היה רצוני להגיע לבקר בבית החולים - ביקורי נדחה שוב ושוב.

לאחר כחודש ימים מצאתי זמן לבקר ופניתי לחדרו שבבית החולים.

ידעתי שמצבו של החולה בכי רע, וכי הוא מחוסר הכרה ומחובר למכונות שונות המחזיקות אותו בחיים. אך למרות כל זאת בני המשפחה שמחו בבואי, יצאו לקראתי וביקשו שאכנס לחדרו ואברך אותו.

נכנסתי לחדרו. כעת יכולתי להבחין עליו ממש בסימני גסיסה וצער עמוק פשט בלבי, כיון שהבנתי שעל אף שהייתי אנוס - איחורתי את המועד. בצערי הרב עמדתי והתפללתי עליו מעומק לבי, ואחר כך יצאתי מן החדר.

במה מפטירין



הפטרת השבוע:

"ויאמר לו יהונתן מחר חודש" (שמואל א. כ)

הקשר לפרשה: שבת זו היא שבת שלמחרתה יחול יום ראש חודש חשוון, ומכאן הקשר להפטרת בפרק שבו מוזכר העיתוי "מחר חודש".



נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

מהו איסור לשון הרע?

הגדרת לשון הרע היא דיבור בגנותו של אדם או דיבור העלול לגרום נזק לזולת. אם דיבר אדם בגנות חברו, הרי זה בגדר לשון הרע, אף אם ברור שלא יגרם על ידי כך כל נזק לחברו. עצם העיסוק בחסרונותיו של הזולת הוא איסור בפני עצמו.

סיפור דבר העלול לגרום נזק למישהו - ויהי זה מבחינה כספית, גופנית או נפשית או כל נזק אחר - הוא לשון הרע, גם אם הדברים הנאמרים אינם בהכרח שליליים.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א



לא לעצור את רצף ההתעלות הרוחנית

ההמשכיות בעבודת הקודש מבלי הפסק ומעצור היא הכרח גמור בעבודת ה' יתברך, ולמדנו זאת גם מאדם הראשון אשר היה יציר כפיו של הקב"ה והגיע לדרגות נשגבות ועצומות. ואמרו חז"ל (ספר אבותינו כ"ב) שהיה מטייל בגן עדן כאחד ממלאכי השרת והיה עוסק בתורה עם הקב"ה שנאמר (בראשית ב, טו) "וינחה בגן עדן לעבדה ולשמרה".

מהו לעובדה ולשמרה?

לעסוק בדברי תורה ולשמור את דרך עץ החיים.

וכל כך היה קדוש וטהור עד שטעו בו הבריות וחשבוהו לאלוה, ובאו להשתחוות לפניו. אמר להם - מה אתם באים להשתחוות לי?! בואו אני ואתם נלך ונמליך עלינו מי שבראנו, הלך אדם עצמו והמליך את הקב"ה ראשון וענו כולם אחריו ואמרו "ה' מלך גאות לבש".

ואם כל כך גדלה מעלתו וקדושתו של אדם הראשון, היאך הרהיב עוז בנפשו לעבור על רצון ה' ולהפר מצוותו ולאכול מעץ הדעת, ובגין זה הביא חורבן כה נורא על הבריאה כולה. מדוע לא יכול היה לעצור בנפשו ולא היה בכוחו להתגבר על יצרו הרע?

התשובה היא, מפני שהפסיק את רצף עלייתו הרוחנית ואת המשך לימודו. לו היה אדם הראשון ממשיך את עסק התורה שלמד עם הקב"ה בגן עדן גם בהיותו בביתו, ולא היה עוצר - הרי וודאי שיצר הרע לא יכול היה לו. אך כשבא האדם אל ביתו לאחר הלימוד בגן עדן ותיכף ישב לנהל שיחה סתמית עם אשתו חווה, ובכך קטע את המשך לימודו - מיד מצא לו השטן הזדמנות נאותה לפתותו ולהכניעו לעבירה. וכבר אמרו חז"ל (אבות ג, ט) המפסיק ממשנתו... הרי זה מתחייב בנפשו. מפני שכשאין המשכיות, והרצף בתלמוד תורה נפסק - הרי שאין תועלת בתורה הזו והיא יורדת כל כולה לטמיון.

לכן פרשה זו נקראת דווקא לאחר הימים הנוראים כדי ללמד לאדם שאסור לו להפסיק מעלייתו הרוחנית שזכה לה בימים הקדושים הללו. ואל לו לעצור, אלא תיכף לאחר יום הכיפורים יוסיף עוד קדושה ועוד טהרה בנפשו ויתחזק ביתר שאת וביתר עוז בעסק התורה הקדושה ובקיום המצוות. כי אם יתעצל ויאמר - אמתין מעט ואעשה הפוגה ולאחר מכן אמשיך בעלייה הרוחנית, הרי לבסוף יפסיד את הכל ואחריתו מי ישרנו כפי שאכן קרה לאדם הראשון.

פניני הפרשה



מי מפרנס את מי?

"נעשה אדם" (בראשית א, כו)

חז"ל שואלים "מפני מה נברא האדם אחרון למעשה בראשית? והתשובה לכך היא; זכה, אומרים לו אתה קדמת לכל, לא זכה, אומרים לו יתוש קדמך".

רבי יצחק מוורקא זצ"ל ביאר זאת במשל נאה.

ישנם שני סוגי בעלי עגלה: האחד, הקב"ה חפץ להזמין לו את פרנסתו ושולח לו סוס ועגלה, ואלו השני - הקב"ה הזן את העולם כלו, חפץ לפרנס את הסוס ושולח לו בעל עגלה שידאג לכל מחסורו...

שני העגלונים מתפרנסים באופן דומה, אולם מה רב ההבדל ביניהם!

בעוד האחד - הסוס עמל עבורו, השני - עמל כל חייו למען הסוס...

וכך אומר המדרש: מפני מה נברא האדם אחרון למעשה בראשית? שאם לא זכה אומרים לו יתוש קדמך, נבראת כדי לפרנס את היתושים מדמך...

בריאת האשה - ברצונו של הקב"ה בלבד

"ויבן ה' א-להים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה" (בראשית ב, כב)

בברכות השחר, האשה מברכת שעשני כרצונו. ומפרשים זאת שהיא כמצדיקה עליה את הדין, רוצה לומר שהאשה לא היתה מסכימה להיות נבראת כך, אלא שכך היה רצון הבורא.

כוונה אחרת לברכה, מציין בספר 'אבני זכרון', שהאשה, אדרבא, נותנת שבח להשי"ת שנבראת אשה. ואיזו עדיפות יש לה שנבראת אשה? העדיפות היא בזה שבבריאת אדם אמר הקב"ה למלאכים 'נעשה אדם' ורש"י פירש כדי להורות שיהא הגדול נמלך בקטן איך שיהיה, כאילו היתה השתתפות הסכמת המלאכים בבריאתו של אדם, אבל בריאת האשה היתה רק ברצונו של הקב"ה בלבד ולכן מברכת האשה שעשני כרצונו".

ההבדל בין הפרי למשקה היוצא ממנו

ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל" (בראשית ג, יג)

מה תשובה היא זו שאמרה האשה "הנחש השיאני" (פיתה אותי) והרי לא היה לה לשמוע אלא לציווי ה' ולא לדברי הנחש?

ועוד, במדרש מובא שחווה סחטה אשכול ענבים ונתנה לאדם. וקשה מדוע לא נתנה לו את הענבים עצמם?

רבי שלמה מאיר פארניטי זצ"ל מתוניסיה, בספרו "אמרי שפר", הוא שואל והוא מיישב:

בגמרא (ר"ה יב, ב) מובא שאדם שנדר שלא יאכל ענבים, מותר הוא בשתיית יין הנסחט מן הענבים, וזאת בשונה משאר איסורים כגון ערלה שאז גם יין הנסחט מן הענבים נאסר כדין הפרי עצמו.

ומעתה, אפשר שהטעם שסחטה חווה לאדם אשכול ענבים, היה זה בעצת הנחש שהוכיח מדיני נדרים שרק הפרי אסור אבל המשקה היוצא ממנו מותר, והטעה אותה בכך שאין דין זה אמור אלא רק בנדרים שהולכים בהם אחר לשון בני אדם, אך בשאר איסורים אין הבדל בין הפרי עצמו למשקה היוצא ממנו, ומאחר ונאסר על אדם הראשון לאכול מעץ הדעת, הרי שגם המשקה היוצא ממנו נאסר וזו היתה תשובתה של חווה "הנחש השיאני".

סגולה לעשירות - לכבד את האשה

"בזעת אפיק תאכל לחם" (בראשית ג, יט)

בגמ' בבא מציעא (נט, א) מסופר שרבה ציוה לבני מחוזא לכבד את נשותיהם בשביל שיתעשרו, לפי שכשמכבד האדם את אשתו הרי זה סגולה לעשירות.

ומה הטעם לכך, מה הקשר בין הדברים?

ביאר המגיד רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שבהיות והאשה נתקלה שהאיש ימשול בה, והאיש נתקלל בזיעת אפך תאכל לחם, אם כן אומרים מן השמים; אם אתה אינך לוחץ עליה את קללתה של "והוא ימשול בך" והנך מכבדה ומוקירה, כמדה כנגד מדה אף לא ילחצו עליך את קללתך של "בזיעת אפך תאכל לחם" ותזכה לעשירות...



עצוב' - אמר מיד, 'אבל האמת - שאין בשורה משמחת מזון. הקרבתי את כל הוני למען יום השבת, הותרתי את כל כספי הפקר מוחלט ברחובה הראשי של העיר. אני נרגש לספר לכם שזכינו להקריב למען יום השבת, אשרינו מה טוב חלקנו!' - קרא בקול, והזמין את בניו להצטרף לריקוד של מצוה, בשירת 'שמחו במלכותך שומרי שבת'...

ברגע הראשון, המה ראו כן תמהו. בחלוף כמה רגעים - כל בני הבית נדבקו בעליצותו, התרגשו בשמחתם המשותפת. הנה, הם זכו להפסיד הון רב, הקריבו את כל עושרם למען השבת האהובה. היש זכות נעלה מזו, טובה מזו?!

ובכל זאת, כשהמעמד המרגש והמשמח הסתיים, הרהר ר' שמואל שאולי יש מקום של חובת השתדלות, לצאת למקום בו זרק את הכסף, ולראות אם אולי נותר ממנו משהו. אמנם, זה לא סביר ולא הגיוני, הון רב מוטל בצידי הדרך הראשית מזה 24 שעות בעיר שיש בה אלפי גויים - מה הסיכוי שיישאר שם? - ובכל זאת, למה לא לנסות...

הוא נוטל פנס קטן, ויוצא אל המקום. מאיר את קרקע הרחוב באור זעום, ולנגד עיניו המתעגלות בתדהמה הוא מוצא את כל הכסף. חבילות מסודרות ומגוהצות של שטרות ישרים, שטרי ערבויות, המחאות שנפדו והמחאות לפיקדון. הכל מונח שם, בדיק באותה תנוחה, כאילו יריעה נעלמה כיסתה את כל הכסף במשך 24 השעות שחלפו, ואיש לא הבחין בו!

הוא צבט את עצמו כדי להאמין שאינו הוזה, והתכופף אל הקרקע. הרים חבילה אחר חבילה, צרור ועוד צרור. בטבור הרחוב עמד וספר את הכסף, וגילה כי רובל לא חסר, אף פרוטה לא נעלמה. כל הכסף כאן, איש לא נגע בו!

בהתרגשות יוצאת דופן, שב לביתו בריצה קלה, וכינס שוב את בני משפחתו. 'בשורה טובה הערב, קצת פחות מקודמתה, אבל בכל זאת טובה!' - הכריז. 'בכינוס הקודם שמחנו לגלות שהקרבתנו את כל כספו למען השבת, התרגשנו להתבשר כי איבדנו את כל עושרנו למען שמירת השבת וקדושתה. ועתה נתבשר כי יום השבת המבורך שמר על ברכת הכסף, וכל הכסף נמצא בשלום, פרוטה לא חסרה!'

ומאותה שבת ואילך, הלכו עסקי המסועפים של ר' שמואל וגדלו בהצלחה מדהימה, היכן ששלח ידו ראה ברכת שמים יוצאת דופן. הוא הפך לעשיר מופלג וידוע, שברבות הימים הקים את חצר שטראוס בירושלים - כשבנה מכספו הרב חצר ובה דירות לעניי ירושלים, על חשבוננו. ברכת השבת היא שהביאה את הברכה בעסקיו, והעניקה לו הצלחה עסקית גדולה ביותר!

עודו מהלך לכיוון הבית, לפתע חש כבדות לא מוכרת בכיס החליפה. 'מה זה? - שאל את עצמו מיד, 'היתכן שאני מטלטל בעיצומו של יום השבת המקודש? מה שוכן כבוד בכיס החליפה השבתית?'

באינסטינקט של חרדה הוא שולח את ידו לכיס החליפה, ומגלה את האוצר הנחבא. כל הכסף שהיה בבנק באותו יום - הכל כאן, בכיסו. הוא שכח לרוקן את כיסי החליפה, ועתה - הוא מהלך בחוצות קריה, בעיצומו של ליל שבת, כשבכיסו הון תועפות. צרורות צרורות של שטרות והמחאות, שטרי פיקדון וערבויות להלוואות, כל הבנק שלו יושב בכיס, ושבת היום, שבת!

הוא נחרד. לרגע קפא על מקומו, עיניו יצאו מחוריהן והוא מולל את זקנו באימה. 'שבת היום ואתה מסתובב עם כסף בכיס? בשבת?!' - המחשבה הזו החרידה אותו, שברה את לבו. היטב ידע כי הדבר קרה בטעות, בשוגג מוחלט, בשגיאה לא צפויה. ועדיין...

לרגע בודד התחוללה מלחמה בלבו. האם ימשיך הביתה כשכל הכסף הזה עליו? האם מותר? אולי אסור? הרי לא שייך שימשיך להלך כשהוא מטלטל כסף; מצד שני - הרי ברור שהשלכת הכסף כאן היא איבוד הון תועפות, או במילים אחרות - פשיטת רגל עסקית של הבנק כבר ביום ראשון הקרוב, כשהון עתק יורד לטמיון ונאבד מן העולם!

ישמחו - שומרי שבת

המלחמה התחוללה במשך רגע אחד, רגע אחד בודד. אחר כך, בפנים נוהרות, בשמחה של מצוה, בהתרגשות אין קץ, הוא מתקדם חצי צעד לצדי הדרך, ומנער את תכולת כיסיו על הרצפה. עם כל צרור שנפל הפך חיכוך לגדול יותר, כל רובל שזלג הוריד עוד אבן מלבנו. כשהכיס התרוקן - חש הקלה גדולה, שמחה עצומה, ובעיקר - התרגשות עמוקה: סוף סוף הוא זוכה להקריב משהו רציני למען השבת, הנה, ה' זימן לו הזדמנות לוותר על הון עתק למען קדושת השבת!

עתה, צעדי נעשו קלים יותר, והוא נכנס בשערי ביתו בתנועות ריקוד. הוא לא שיתף מיד את בני משפחתו - חשש שאי מי מהם עלול לקחת את הדברים קשה מדי, אולי יתעצב על הון התועפות האבוד, ושמחת השבת שלו תיפגע. לא כן ר' שמואל - הוא שמח על ההזדמנות, עלץ על היתור, השבת עברה עליו בהתרוממות רוח, הוא חש כי קדושת השבת כובשת אותו!

במוצאי השבת, כינס ר' שמואל את בני משפחתו, ובישר להם כי הפכו לעניים מרודים. 'זה נשמע

יום השבת הוא מקור הברכה, והשבת בפניה אנו ניצבים - מסוגלת ומיוחדת כפליים. הנה, בשבת הזו אנו זוכים לפתוח את התורה מחדש, זו השבת הראשונה בה אנו שבים לשגרת קריאת פרשות השבוע, והיא טומנת בחובה אוצר יקר ומסוגל - שבת זו מסוגלת לפעול בה את הגאולה השלימה, להביא בעזרתה את משיח צדקנו!

הנה גילוי מרגש אותן חשף הרה"ק רבי דוד מטאלנא זצ"ל: שבת זו היא שבת הכוללת את כל שבתות השנה, ולכן יש בה משום 'שתי שבתות' - שחז"ל גילו שאם בני ישראל שומרים אותן מיד נגאלים.

הבה נתחוק אפוא בכל כוחנו בשמירת מנוחת שבת זו, הבה נאמצה כדי לקבוע בה מסמרות למנוחת שבת אמיתית ועילאית בכל שבתות השנה, ובכך נפתח לנו את שערי הגאולה והברכה!

מבט השבוע מופנה לאחור, באמצע המאה הקודמת, כפי שמספר רבי אשר קובלסקי שליט"א, על זקנו הבנקאי העשיר, יהודי שיראתו קדמה לחכמתו ושהצליח גם בעסקיו הענפים - הלא הוא ר' שמואל שטראוס ז"ל.

היה זה ביום ששי בבוקר, בעיר קלסרוה שבגרמניה, כשהנגיד עמד לצאת ליום העבודה בבנק שבבעלותו. הואיל ונקרא להשתתף בשמחת ברית מילה לאחר שעות העבודה, החליט שכבר משעת בוקר ילבש את החליפה השבתית הנאה, כך יוכל להופיע בשמחה מיד לאחר העבודה.

כמדי יום ביומו, עם סיום שעות העבודה, אסף ר' שמואל את הכסף שהיה בבנק מידי הפקידים השונים, כדי להשיבו לביתו. באותם ימים, כספות מאובטחות לא שכנו בבנקים אלא בבתי המנהלים, ולכן מדי יום אסף מנהל הבנק את הכסף מעובדיו, והטמינו בכספת שבביתו. כך עשה גם ר' שמואל, העמיס את חליפתו בצרורות מזומנים, ויצא מהבנק בדרכו לברית.

לאחר סעודת הברית אץ ר' שמואל לביתו והחל בהכנות קדחתניות לכניסת השבת, שהסתיימו עם יציאתו לבית הכנסת לתפילת המנחה. בית הכנסת קיבל את פניו באווירה מרוממת. כל המתפללים, ור' שמואל ביניהם, התרגשו ועלצו לקבל את המלכה, לשורר לקראתה. גם תפילת ערבית עברה בהתרוממות הרוח, ולאחר ברכות 'גוט שבת' לבביות אסף ר' שמואל את אורחיו ובניו, ויצא לביתו.



בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי